

การศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ รวมพร ทองรัมย์ โอนเนส*, ทินภัทร ประภาสพงษ์ และนุก สุวรรณอำภา

A Study of Participatory Learning Organization Conditions for Community Enterprise Development in Bangpli District, Samutprakan Province

Roumporn Thongrassamee Aarnes*, Tinnapat Prapasong and Nook Suwanampa

สำนักบริการวิชาการ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก เลขที่ 298 ถนนสรรรพาวุธ แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260
Office of Academic Service, Southeast Bangkok College, No. 298, Sunpawoot Road, Bangna, Bangkok 10260

*Corresponding author. E-Mail address: rp2004_t@hotmail.com

Received: 5 October 2017; Accepted: 12 March 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 2) ปัจจัยความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 3) สร้างรูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มที่ 1 ศึกษาสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน จำนวน 97 คน คือ สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน กลุ่มที่ 2 ศึกษาปัจจัยและสร้างรูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน จำนวน 7 คน คือ ผู้นำวิสาหกิจชุมชน หรือหัวหน้างานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน และกลุ่มที่ 3 ศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน จำนวน 15 คน คือ ผู้นำวิสาหกิจชุมชน หรือหัวหน้างานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ได้ผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25, S = 0.39$) เมื่อพิจารณาด้านการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28, S = 0.36$) ด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24, S = 0.47$) ด้านแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22, S = 0.40$) เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ปัจจัยความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วยปัจจัยการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ปัจจัยการมีส่วนร่วม และปัจจัยแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน แสดงว่า โมเดลนี้มีเหมาะสมสำหรับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

3. รูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83, S = 0.28$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีรูปแบบที่ประกอบด้วยปัจจัยการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่สมาชิกในกลุ่มมีการคิดเชิงระบบและเรียนรู้ทำงานร่วมกันเป็นทีม ปัจจัยการมีส่วนร่วมโดยสมาชิกในกลุ่มต้องรับรู้ผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียของการเข้าร่วมในกลุ่ม และทราบวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของกลุ่มอย่างชัดเจน นอกจากนี้ ปัจจัยแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน โดยที่ภารกิจของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจต้องมีการบริหารและประสานงานอย่างต่อเนื่อง และแนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจที่ต้องส่งเสริมพัฒนาสร้างความก้าวหน้าให้กับกลุ่ม

คำสำคัญ: องค์การแห่งการเรียนรู้ การมีส่วนร่วม วิสาหกิจชุมชน การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study the state of being a participatory learning organization for community enterprise development of Bangpli District in Samutprakan Province; 2) to investigate factors of the organization for being in such a state; and 3) to construct an operational model for such an organization. The first group of samplings were 97 members of the community enterprise and staff of agencies related to participatory learning conditions. The second group consisted of six leaders of

the community enterprise and one employer of agencies related to the community enterprise, selected to investigate factors of the organization and construct an operational model. The last group consisted of 12 leaders of the community enterprise and three employers of agencies related to the community enterprise to find the appropriateness of such a model. A set of questionnaires was used as a tool for collecting research data analyzed by means of means, standard deviations, and Confirmatory Factor Analysis(CFA). The findings can be summarized as follows:

1. The participatory learning organization for community enterprise development of Bangpli District in Samutprakan Province was at high level. The state of being such an organization, its participatory aspect and guidelines of Community Enterprise Promotion Act were all at very high levels ($\bar{X} = 4.28$, $S = 0.36$), ($\bar{X} = 4.24$, $S = 0.47$) and ($\bar{X} = 4.22$, $S = 0.40$), respectively, significantly higher than that of a set criterion at $p = 0.05$.

2. The factors of the community's aforementioned participatory learning organization for community enterprise development are composed of being learning organization, participation and guidelines of Community Enterprise Development Acts. The result was regarded as an appropriate model for developing community enterprise development in the community.

3. The model of structured participatory learning organization in Bangpli District was evaluated: the model evaluation was ranked as appropriately as the high level ($\bar{X} = 4.83$, $S = 0.28$) at significant $p = 0.05$. The mentioned measurement model consisted of being learning organization with systems thinking brainstormed by team members, participation suggested by group members responsible for the group's benefits, participation rules and goals. Under the Acts of Community Enterprise, the mission of Department of the Enterprise Promotion requires continuous management and coordination including guidelines to promote development and to make progress to the group.

Keywords: Learning Organization, Participation, Community Enterprises, Community Enterprise Development

บทนำ

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 ให้ชุมชนมีการรวมตัวกันเพื่อประกอบธุรกิจในระดับรากหญ้า สนับสนุนเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงให้ได้รับการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พัฒนาความสามารถในการจัดการและรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการของหน่วยธุรกิจที่สูงขึ้น การร่วมมือกันในชุมชนให้มีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ พัฒนาผลิตภัณฑ์และรักษาคุณภาพและช่องทางการตลาด การสร้างความเชื่อถือทางธุรกิจและความปลอดภัยแก่ผู้บริโภค การประสานงานแหล่งเงินทุนเพื่อยกระดับพัฒนาจนสามารถเป็นผู้ประกอบการหรือพัฒนาไปสู่การประกอบธุรกิจขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป การที่คนในชุมชนมีการรวมตัวเพราะมีความรู้สึกถึงการเป็นชุมชนร่วมกัน เกื้อหนุนให้เกิดการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเชื่อมโยงให้เข้ากับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ยังมีการลงทุนในชุมชนของภาคธุรกิจที่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม โดยการให้ความรู้ การถ่ายทอดเทคโนโลยี หรือให้ทุนทางการเงิน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าถึงแหล่งเงินทุน ผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่างๆ เพื่อนำมาใช้พัฒนาชุมชน ทำให้องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถกระจายเงินและเครดิตไปยังผู้ที่มีรายได้น้อยหรือส่งต่อทุนเพื่อสนับสนุนธุรกิจรวมถึงบริการต่างๆ ในชุมชน (Secretariat Office of Community Enterprise Promotion Board (SCEB), 2017)

วิสาหกิจชุมชนมีรากฐานความคิดอยู่บนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นของชุมชนพึ่งพาตนเอง ทุนที่เป็นความรู้ภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นพี่เป็นน้องและความไว้วางใจ มีความริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมของชุมชน ผสมผสานภูมิปัญญาจนเกิดเอกลักษณ์ของชุมชน เชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นระบบ มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน เน้นกระบวนการที่มุ่งให้มีการผลิตขั้นพื้นฐานให้เพียงพอกับความต้องการของคนในชุมชน มุ่งให้เกิดรายได้ลดรายจ่ายแก่ชุมชน โดยวิสาหกิจชุมชนมีลักษณะการเป็นเจ้าของโดยชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนและการรับผิดชอบร่วมกันของชุมชน (Secretariat Office of Community Enterprise Promotion Board (SCEB), 2017)

จากวิสัยทัศน์ของจังหวัดสมุทรปราการ มีการพัฒนาเมือง พัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน พัฒนาชุมชนด้วยเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ประสบการณ์ของคนในชุมชนและวัฒนธรรมประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติ หน่วยงานให้ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการผลิต การวางแผนการตลาด ส่งเสริมให้มีผู้นำที่เข้มแข็ง สร้างความสามัคคี และความไว้วางใจ ส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวของคนในชุมชน มาสร้างงานหรือกิจกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน ที่งานบริการวิชาการวิทยาลัยเซนต์อัสสัมชัญบางกอกได้ลงพื้นที่อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และเก็บข้อมูลเบื้องต้นพบว่า คนในท้องถิ่นที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรและบางส่วนอยู่กับบ้านไม่มีรายได้มีการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกัน สร้างรายได้ให้กับสมาชิกภายในกลุ่ม ต้องการมีรายได้เพิ่มขึ้นจากงานประจำ ต้องการสังคมเพื่อนฝูง มีผู้นำที่มีความน่าเชื่อถือ บางชุมชนได้จัดดำเนินการในรูปวิสาหกิจชุมชน รวมกลุ่มผลิตสินค้า เช่น ทำขนม ปลูกผัก เลี้ยงปลา หรือสินค้าจากการแปรรูปทางการเกษตร ผลไม้แช่อิ่ม ข้าวเกรียบปลา น้ำพริกปลา หรือซื้อวัตถุดิบจากแหล่งอื่นมาผลิต กระเป๋ากันน้ำ และออกแบบลวดลายให้ทันสมัยและเป็นที่ต้องการ เป็นต้น และบ่อยครั้งที่สินค้าที่ผลิตมีมากเกินไปเกินความต้องการของตลาด ขาดเงินทุนสำหรับการดำเนินงาน ขาดแหล่งกระจายสินค้า ความรู้ของคนในชุมชนในการสร้างอาชีพ เครื่องมือ และเทคโนโลยีสำหรับการพัฒนาสินค้ายังไม่เพียงพอ หรือมีหน่วยงานให้การสนับสนุนแต่ไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ซึ่งองค์การแห่งการเรียนรู้จะช่วยสนับสนุนในการสร้างองค์ความรู้ สร้างแบบแผนการตลาดที่เหมาะสมกับกระบวนการผลิต ได้แก่ กระบวนการจัดสรรวัตถุดิบ เงินลงทุน แรงงานของคนในชุมชน จำนวนปริมาณที่ผลิตที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาด ผลตอบแทนที่คนในชุมชนจะได้ตามความเหมาะสม รวมทั้งสร้างแนวทางในการพัฒนาสินค้าให้เป็นที่ต้องการของคนในสังคม และมีรูปแบบที่ทันสมัยจะช่วยแก้ปัญหาที่เคยเกิดขึ้นสำหรับสินค้าขาดหรือเกินกว่าความต้องการ จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวทำให้ทีมผู้วิจัยสนใจทวิวิจัย เรื่อง การศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เป็นการศึกษาสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของชุมชน การรวมกลุ่มจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน เพื่อนำมาวิเคราะห์และหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนให้เกิดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การแก้ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการจัดการการรวมกลุ่มอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งผลจากความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มของชุมชน จะเกิดการสร้างแผนการจัดการวิสาหกิจชุมชนที่มีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาสภาพเศรษฐกิจท้องถิ่น ความเป็นอยู่ที่หล่อหลอมความเป็นสังคมเมืองกับชุมชนท้องถิ่น จนนำไปสู่การสร้างเอกลักษณ์และสร้างเศรษฐกิจให้กับอำเภอบางพลี มีความเข้มแข็งและยั่งยืนและขยายไปสู่ในระดับจังหวัดสมุทรปราการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

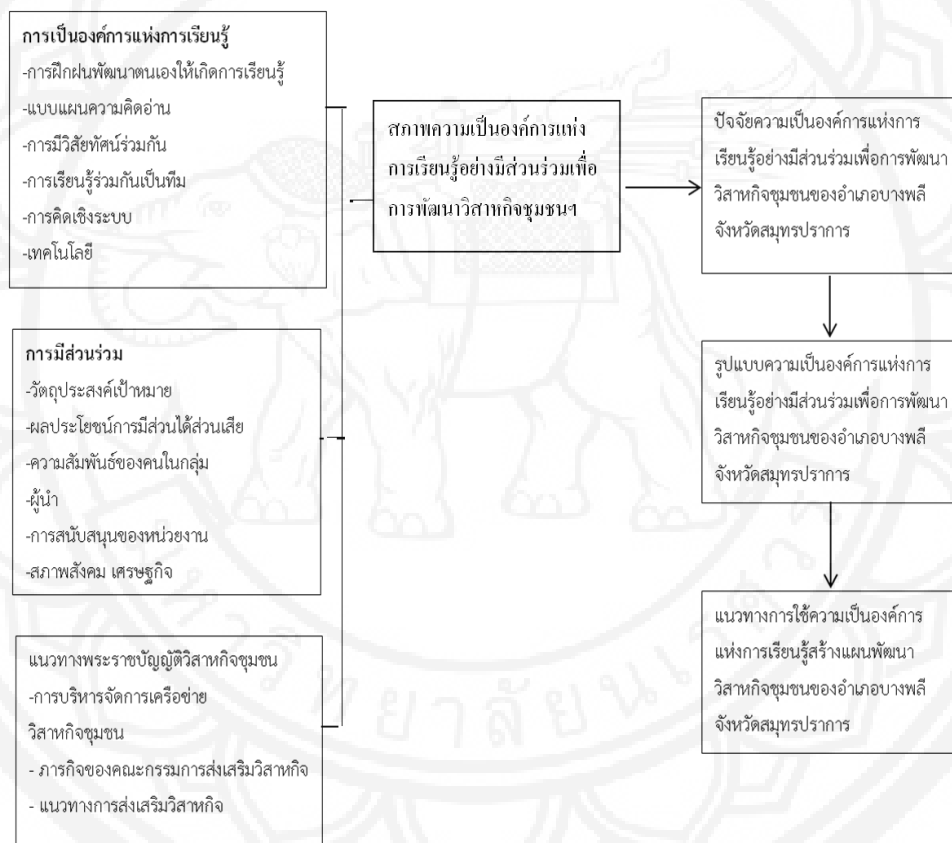
1. เพื่อศึกษาสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อสร้างรูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของ Peter Senge (Senge, 1990, pp. 5-15) ประกอบไปด้วยวินัย 5 ประการ 1. การฝึกฝนพัฒนาตนเอง (Personal Mastery) 2. แบบแผนความคิดอ่าน (Mental Models) 3. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) 4. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) 5. การคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) และแนวคิดระบบย่อยเพื่อเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของ Michael

Marquardt (Marquardt, 1996, pp. 49-50) ได้แก่ คน การเรียนรู้ ความรู้ และเทคโนโลยี และบทความวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก (Thongrassamee, 2014, pp. 99-104) ซึ่งประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์กลยุทธ์และนโยบาย โครงสร้างและภาระงาน แบบแผนความคิดอ่าน ระบบการบริหาร ความเชี่ยวชาญและการทำงานเป็นทีม แนวคิดการรวมกลุ่มหรือการมีส่วนร่วมจากบทความวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี (Sawangsrri and Puakfak, 2015, pp. 161-164) ประกอบด้วย วัตถุประสงค์เป้าหมาย ผลประโยชน์การมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย ความสัมพันธ์ของคนในกลุ่ม ผู้นำ การสนับสนุนของหน่วยงาน และสภาพสังคม เศรษฐกิจ การใช้แนวทางพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน แนวคิดวิสาหกิจชุมชน จากงานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกผักพื้นบ้านปลอดภัยจากสารพิษ ตำบลสิงหนาท อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (Nuchanart, 2015, pp. 12-13) ได้แก่ การบริหารจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ภารกิจของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจ แนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน จากแนวคิดและงานวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นกรอบความคิดการวิจัย ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนในการวิจัย การสร้าง และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่างและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นแบบสอบถามประกอบด้วยข้อคำถามทั่วไป ข้อคำถามปลายปิดโดยมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท โดยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index

of Item Objective Congruence) และเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 ทำ Try Out กับกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 30 คน (ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้เท่ากับ .989 และหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามได้ข้อคำถาม จำนวน 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.301 ถึง 0.834 เพื่อนำไปใช้ถามกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 จำนวน 97 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้ จำนวนวิสาหกิจชุมชนในอำเภอบางพลีมีทั้งหมด 76 กลุ่ม (ข้อมูล ณ ปี พ.ศ.2559) มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 769 คน (Secretariat Office of Community Enterprise Promotion Board (SCEB), 2017) จากนั้นเจาะจงเลือกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีผลงานโดดเด่น เป็นที่รู้จัก และมีผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จำนวน 10 แห่ง จาก 6 ตำบล ดังตารางที่ 1 และคำนวณกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวน 88 คน
$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} = \frac{769}{1 + 769(e^2)} = \frac{769}{1 + 769(0.10^2)} = \frac{769}{8.69} = 88$$
 (Yamane, 1967, p. 581) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 จำนวนและรายละเอียดของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ตำบล	จำนวนวิสาหกิจชุมชน	จำนวนตัวอย่างวิสาหกิจชุมชน	รายชื่อวิสาหกิจชุมชนที่เป็นตัวอย่าง (วันที่ได้รับการอนุมัติ) และผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม
1. บางพลีใหญ่	18	1	1. กลุ่มเป่าแก้วบางพลี (13 ก.ค.55): ทำของที่ระลึกจากการเป่าแก้ว
2. บางแก้ว	18	2	1. ทิพย์มงคล บางแก้ว (26 ก.พ.53): ทำขนมกระหรี่พิพ 2. ชุมชนมัชชุนรินทร์ (20 ก.พ.59): ทำสบู่ แชมพู ครีမ် โลชั่น ฯลฯ จากผลผักข้าว
3. บางปลา	12	3	1. แม่บ้านเกษตรกรรมสวนแก้วแสน (28 ก.ค.51): ทำปุ๋ย น้ำยาล้าง เพาะดิน อ่อนทานตะวัน ฯลฯ 2. น้ำเพื่อสุขภาพ ตำบลบางปลา (29 ก.ค.53): ทำผลิตภัณฑ์น้ำสมุนไพร 3. กลุ่มชาติ-วรรณชุมชนพัฒนา (24 ก.พ.49): ทำน้ำพริกปลาสด ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากปลา
4. บางโจลง	15	2	1. ศูนย์การเรียนรู้ การทำเบเกอร์รี่ แปรรูปผักตบชวาและศิลปะประยุกต์จากเดคูผาง ปุณณิกา (13 ก.ค.55): ทำเบเกอร์รี่ สานหมวก กระเป๋า ของที่ระลึกเดคูผาง 2. ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย จังหวัดสมุทรปราการ (11 มี.ค.54): เพาะและแปรรูปเห็ดหลินจือ
5. ราชاتهะ	6	1	1. ชุมชนเกษตรราชاتهะ (25 ม.ค.53): ปลุกผักคะน้าปลอดสารพิษ
6. หนองปรือ	7	1	1. แม่บ้านเกษตรกรรมหนองปรือ (18 ต.ค.48): ทำมะม่วงแช่อิ่ม และผลไม้ตามฤดูกาล
รวม	76	10	

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและตัวอย่างสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ใช้ในการวิจัย

ตำบล	จำนวนตัวอย่างวิสาหกิจชุมชน	รายชื่อวิสาหกิจชุมชนที่เป็นตัวอย่าง	ประชากร (คน)	ตัวอย่าง (คน)
1. บางพลีใหญ่	1	กลุ่มเป่าแก้วบางพลี	25	10
2. บางแก้ว	2	1. ทิพย์มงคล บางแก้ว 2. ชุมชนมัชชุนรินทร์	25	10
3. บางปลา	3	1. แม่บ้านเกษตรกรรมสวนแก้วแสน 2. น้ำเพื่อสุขภาพ ต.บางปลา 3. กลุ่มชาติ-วรรณชุมชนพัฒนา	25	10
4. บางโจลง	2	1. ศูนย์การเรียนรู้ทำเบเกอร์รี่ และแปรรูปผักตบชวา และศิลปะประยุกต์จากเดคูผาง ปุณณิกา 2. ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย จังหวัดสมุทรปราการ	25	10

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตำบล	จำนวนตัวอย่าง วิสาหกิจชุมชน	รายชื่อวิสาหกิจชุมชนที่เป็นตัวอย่าง	ประชากร (คน)	ตัวอย่าง (คน)
5. ราชاتهะ	1	ชุมชนเกษตรราชاتهะ	8	3
6. หนองปรือ	1	แม่บ้านเกษตรหนองปรือ	12	5
รวม	10		220	88

และกลุ่มตัวอย่างบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ บุคลากรสำนักงานเกษตรอำเภอ บางพลี ผู้นำชุมชน เช่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยกำนัน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ที่สามารถสะดวกในการเข้าพบและติดต่อ โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 9 คน โดยที่กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 มีจำนวน 97 คน ตอบกลับมา 94 คน คิดเป็น ร้อยละ 97 จึงเป็นที่ยอมรับได้ (Aaker, Kumar, Leone, and Day, 2006, p. 237) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากศึกษาสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชน ของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มาวิเคราะห์หาปัจจัยที่เกี่ยวกับการสร้างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนที่มีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และหาโครงสร้างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนที่มีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ดำเนินการสัมภาษณ์เฉพาะกลุ่ม โดยติดต่อกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 ผู้นำวิสาหกิจชุมชน หรือหัวหน้างานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน จำนวน 7 คน และสังเคราะห์ผลเพื่อนำมาสร้างรูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนที่มีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (A Confirmatory Factor Analysis: CFA)

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบที่ได้ โดยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) และเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 และนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3 ผู้นำวิสาหกิจชุมชน หรือหัวหน้างานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน จำนวน 15 คน และได้แนวทางการใช้ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที

ตารางที่ 3 สรุปจำนวนของประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	ประชากร (คน)	ตัวอย่าง (คน)	ตัวอย่างที่เก็บจริง (คน)
กลุ่มที่ 1			
1. สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประธานวิสาหกิจชุมชน / ผู้แทนวิสาหกิจชุมชน	769	88	88
2. บุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บุคลากรสำนักงานเกษตรอำเภอบางพลี ผู้นำชุมชน เช่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยกำนัน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	30	9	6
รวม	799	97	94
กลุ่มที่ 2			
หัวหน้างานในส่วนของสำนักงานเกษตรอำเภอ และผู้นำชุมชน เช่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน / ประธานวิสาหกิจชุมชน / ผู้แทนวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่ที่กลุ่มวิสาหกิจนั้น เปิดดำเนินการ ทั้ง 6 ตำบล ในอำเภอบางพลี	24	7	7
รวม	24	7	7

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	ประชากร (คน)	ตัวอย่าง (คน)	ตัวอย่างที่เก็บจริง (คน)
กลุ่มที่ 3			
หัวหน้างานในส่วนของสำนักงานเกษตรอำเภอ และผู้นำชุมชน เช่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน / ประธานวิสาหกิจชุมชน / ผู้แทนวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่ที่กลุ่ม วิสาหกิจนั้น เปิดดำเนินการ ทั้ง 6 ตำบล ในอำเภอบางพลี	24	15	15
รวม	24	15	15
รวมทั้งหมด	847	119	116

2. กำหนดเกณฑ์สำหรับการทดสอบที่ใช้ในการวิจัย ถ้าระดับค่าเฉลี่ยมีค่าสูงกว่าหรือเท่ากับ 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 หมายความว่า มีสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมและด้านแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน แสดงในตารางที่ 4, 5, 6 และ 7

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่า t และ p ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในด้านการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

ข้อความถาม	จำนวนตัวอย่าง 94 คน		t	p	ความหมาย
	\bar{X}	S			
● การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้	4.28	0.36	20.82	.000*	มาก
1. การฝึกฝนพัฒนาตนเองให้เกิดการเรียนรู้	4.41	0.32	18.94	.000*	มาก
2. แบบแผนความคิดอ่าน	4.43	0.43	19.38	.000*	มาก
3. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	4.31	0.39	18.66	.000*	มาก
4. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.40	0.37	20.96	.000*	มาก
5. การคิดเชิงระบบ	4.20	0.43	15.29	.000*	มาก
6. เทคโนโลยี	4.08	0.54	10.20	.000*	มาก

* ระดับนัยสำคัญ .05

จากตารางที่ 4 ภาพรวมด้านการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ พบว่า ผู้ตอบเห็นว่าสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28, S = 0.36$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดระดับค่าเฉลี่ยมีค่าสูงกว่า 3.50 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า การฝึกฝนพัฒนาตนเองให้เกิดการเรียนรู้ แบบแผนความคิดอ่าน การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การคิดเชิงระบบและเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41, 4.43, 4.31, 4.40, 4.20, 4.08$ และ $S = 0.32, 0.43, 0.39, 0.37, 0.43, 0.54$) ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดระดับค่าเฉลี่ยมีค่าสูงกว่า 3.50 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึง ด้านการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ มีสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่า t และ p ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในด้านการมีส่วนร่วม

ข้อความถาม	จำนวนตัวอย่าง 94 คน		t	p	ความหมาย
	\bar{X}	S			
● การมีส่วนร่วม	4.24	0.47	15.36	.000*	มาก
1. วัตถุประสงค์เป้าหมาย	4.22	0.56	12.04	.000*	มาก
2. ผลประโยชน์การมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย	4.18	0.63	9.78	.000*	มาก
3. ความสัมพันธ์ของคนในกลุ่ม	4.31	0.57	13.79	.000*	มาก
4. ผู้นำของวิสาหกิจชุมชน	4.45	0.46	18.96	.000*	มาก
5. การสนับสนุนของหน่วยงาน	4.04	0.62	8.49	.000*	มาก
6. สภาพสังคม และเศรษฐกิจ	4.40	0.46	17.60	.000*	มาก

* ระดับนัยสำคัญ .05

จากตารางที่ 5 ภาพรวมด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ตอบเห็นว่าสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้มีส่วนมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24, S = 0.47$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดระดับค่าเฉลี่ยมีค่าสูงกว่า 3.50 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า วัตถุประสงค์เป้าหมาย ผลประโยชน์การมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย ความสัมพันธ์ของคนในกลุ่ม ผู้นำของวิสาหกิจชุมชน การสนับสนุนของหน่วยงาน และสภาพสังคมและเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22, 4.18, 4.31, 4.45, 4.04, 4.04$ และ $S = 0.56, 0.63, 0.57, 0.46, 0.62, 0.46$) ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดระดับค่าเฉลี่ยมีค่าสูงกว่า 3.50 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึง ด้านการมีส่วนร่วม มีสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้มีส่วนมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่า t และ p ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในด้านแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน

ข้อความถาม	จำนวนตัวอย่าง 94 คน		t	p	ความหมาย
	\bar{X}	S			
● แนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน	4.22	0.40	13.48	.000*	มาก
1. การบริหารจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	4.35	0.45	16.95	.000*	มาก
2. ภารกิจของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจ	3.95	0.54	8.14	.000*	มาก
3. แนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจ	4.13	0.54	11.29	.000*	มาก

* ระดับนัยสำคัญ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า ภาพรวมด้านแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน พบว่า ผู้ตอบเห็นว่าสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้มีส่วนมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22, S = 0.40$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดระดับค่าเฉลี่ยมีค่าสูงกว่า 3.50 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า การบริหารจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ภารกิจของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจ แนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35, 3.95, 4.13$ และ $S = 0.45, 0.54, 0.54$) ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดระดับค่าเฉลี่ยมีค่าสูงกว่า 3.50 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึง ด้านแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน มีสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้มีส่วนมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่า t และ p ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ข้อความ	จำนวนตัวอย่าง 94 คน		t	p	ความหมาย
	\bar{x}	S			
สภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	4.25	0.36	18.52	.000*	มาก
● การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้	4.28	0.36	20.82	.000*	มาก
● การมีส่วนร่วม	4.24	0.47	15.36	.000*	มาก
● แนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน	4.22	0.40	13.48	.000*	มาก

* ระดับนัยสำคัญ .05

จากตารางที่ 7 การศึกษาสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้ตอบเห็นว่าสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25, S = 0.36$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดระดับค่าเฉลี่ยมีค่าสูงกว่า 3.50 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหมายถึง มีสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

2. ผลการศึกษาปัจจัยความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าสถิติหลังการสกัดปัจจัยโดยวิธีปัจจัยหลัก (Principal Component Analysis) เพื่อหาปัจจัยสำหรับสร้างรูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

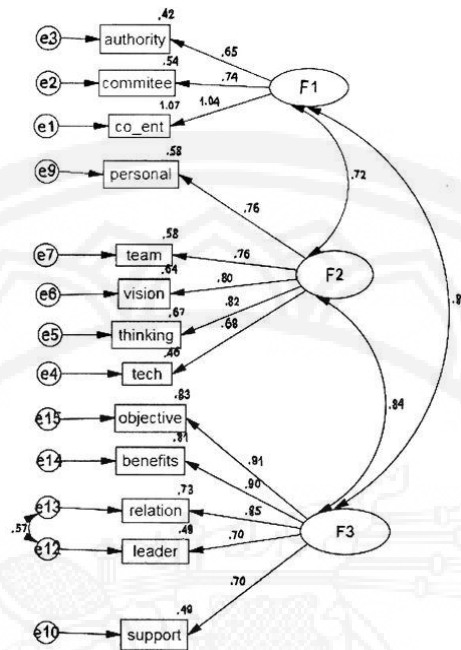
Component Initial Eigenvalues Extraction Sums of Squared Loadings						
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	9.096	60.638	60.638	9.096	60.638	60.638
2	1.892	12.613	73.251	1.892	12.613	73.251
3	0.992	6.610	79.861			
4	0.820	5.467	85.328			
5	0.550	3.664	88.992			
6	0.453	3.020	92.012			
7	0.266	1.774	93.786			
8	0.252	1.681	95.467			

จากตารางที่ 8 พบว่า ข้อมูลการศึกษาสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อทำการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อนำมาสร้างรูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ทำการคัดเลือกปัจจัยที่มีค่าไอเกนเท่ากับหรือมากกว่า 1 ขึ้นไป พบว่า ปัจจัยที่มีความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีทั้งหมด 2 ปัจจัย กล่าวคือ ปัจจัยที่ 1 การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรเดิม (ค่า Eigenvalues = 9.096) หรือคิดเป็นร้อยละ 60.638 ปัจจัยที่ 2 แนวทางการสนับสนุนการทำงานวิสาหกิจชุมชน สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรเดิม (ค่า Eigenvalues = 1.892) หรือคิดเป็นร้อยละ 12.613

3. ผลการสร้างรูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ หลังจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ และนำผลที่ได้มาสัมภาษณ์กลุ่มเฉพาะผู้นำวิสาหกิจชุมชน หรือหัวหน้างานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน ให้ความเห็นว่าการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่เป็นปัจจัยหลักส่งเสริมให้เกิดการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน แต่การมีส่วนร่วมเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากปัจจัยส่วนบุคคล

ที่เป็นส่วนสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนดำเนินได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้วิจัยได้ทำการ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การศึกษาสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ดังแสดงในรูปที่ 2

รูปที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันหลายปัจจัยที่ปรับแล้ว (Multi-Factor Congeneric Model)

Chi-Square = 446.18, df = 61, p = .102

RMSEA = 0.053, GFI = 0.912, IFI = 0.902, CFI = 0.998

จากรูปที่ 2 พบว่า หลังจากการปรับโมเดลนี้มีค่า Chi-Square = 446.18, df = 61, p = .102 ค่า p-value มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (0.05) นอกจากนี้ ค่า GFI IFI และ CFI ทั้ง 3 ตัวมีค่ามากกว่า 0.9 และค่า RMSEA อยู่ในช่วง 0.05-0.08 ดังนั้น โมเดลนี้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กล่าวคือ สอดคล้องกับผลสัมภาษณ์กลุ่มเฉพาะผู้นำวิสาหกิจชุมชน หรือหัวหน้างานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน หรืออาจกล่าวได้ว่า โมเดลนี้มีความเหมาะสม การปรับโครงสร้างโมเดลใหม่นี้ทำโดยการลดจำนวนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันออกไป 2 ตัว คือ แบบแผนความคิดอ่าน และสภาพสังคมและเศรษฐกิจ และลากรูทสองทางเชื่อม e12 และ e13 หมายถึง ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์

สรุปการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันสำหรับนำมาสร้างรูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีปัจจัยเกี่ยวกับแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน (F1) ประกอบด้วย การบริหารจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (Authority) ภารกิจของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (Committee) และแนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจ (Co_ent) ปัจจัยการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (F2) ประกอบด้วย การฝึกฝนพัฒนาตนเองให้เกิดการเรียนรู้ (Personal) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Vision) การคิดเชิงระบบ (Thinking) และเทคโนโลยี (Tech) ปัจจัยการมีส่วนร่วม (F3) ประกอบด้วย วัตถุประสงค์เป้าหมาย (Objective) ผลประโยชน์การมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย (Benefits) ความสัมพันธ์ของคนในกลุ่ม (Relation) ผู้นำวิสาหกิจชุมชน (Leader) การสนับสนุนของหน่วยงาน (Support)

4. ผลการศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ แสดงในตารางที่ 9, 10, 11 และ 12

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่า t และ p ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในด้านการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

ข้อความ	จำนวนตัวอย่าง 15 คน		t	p	ความหมาย
	\bar{x}	S			
● การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้	4.81	0.14	36.05	.000*	มากที่สุด
1. การฝึกฝนพัฒนาตนเองให้เกิดการเรียนรู้	4.80	0.18	27.91	.000*	มากที่สุด
2. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	4.83	0.17	30.81	.000*	มากที่สุด
3. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.80	0.23	22.20	.000*	มากที่สุด
4. การคิดเชิงระบบ	4.85	0.23	22.54	.000*	มากที่สุด
5. เทคโนโลยี	4.81	0.14	36.05	.000*	มากที่สุด

* ระดับนัยสำคัญ .05

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ตอบเห็นว่าความเหมาะสมของรูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.81, S = 0.14$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดระดับค่าเฉลี่ยมีค่าสูงกว่า 3.50 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า การฝึกฝนพัฒนาตนเองให้เกิดการเรียนรู้ การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ การคิดเชิงระบบ และเทคโนโลยี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.80, 4.83, 4.80, 4.85, 4.81$ และ $S = 0.18, 0.17, 0.23, 0.23, 0.14$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาระดับคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็น โดยรวม เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายถึง ด้านการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ มีความเหมาะสมที่อยู่ในรูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยสมาชิกในกลุ่มต้องมีการคิดเชิงระบบ และเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นสองอันดับแรก

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่า t และ p ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในด้านการมีส่วนร่วม

ข้อความ	จำนวนตัวอย่าง 15 คน		t	p	ความหมาย
	\bar{x}	S			
● การมีส่วนร่วม	4.86	0.18	28.61	.000*	มาก
1. วัตถุประสงค์เป้าหมาย	4.88	0.25	21.64	.000*	มาก
2. ผลประโยชน์การมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย	4.90	0.28	19.34	.000*	มาก
3. ความสัมพันธ์ของคนในกลุ่ม	4.84	0.20	25.59	.000*	มาก
4. ผู้นำ ของ วสช	4.86	0.22	23.81	.000*	มาก
5. การสนับสนุนของหน่วยงาน	4.83	0.18	28.61	.000*	มาก

* ระดับนัยสำคัญ .05

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้ตอบเห็นว่าความเหมาะสมของรูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.86, S = 0.18$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดระดับค่าเฉลี่ยมีค่าสูงกว่า 3.50 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า วัตถุประสงค์เป้าหมาย ผลประโยชน์การมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย ความสัมพันธ์ของคนในกลุ่ม ผู้นำของวิสาหกิจชุมชน การสนับสนุนของหน่วยงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88, 4.90, 4.84, 4.86, 4.83$ และ $S = 0.25, 0.28, 0.20, 0.22, 0.18$) ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดระดับค่าเฉลี่ยมีค่าสูงกว่า 3.50 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึง ด้านการมีส่วนร่วม มีความเหมาะสมที่อยู่ในรูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยสมาชิกในกลุ่มต้องรับรู้ผลประโยชน์การมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย และทราบวัตถุประสงค์เป้าหมายของกลุ่ม เป็นสองอันดับแรก

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่า t และ p ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง
ในด้านแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน

ข้อความถาม	จำนวนตัวอย่าง 15 คน		t	p	ความหมาย
	\bar{x}	S			
● แนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน	4.81	0.18	28.53	.000*	มาก
1. การบริหารจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	4.75	0.31	15.45	.000*	มาก
2. ภารกิจของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจ	4.85	0.16	33.07	.000*	มาก
3. แนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจ	4.82	0.26	19.75	.000*	มาก

* ระดับนัยสำคัญ .05

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้ตอบเห็นว่าความเหมาะสมของรูปแบบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.81$, $S = 0.18$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดระดับค่าเฉลี่ยมีค่าสูงกว่า 3.50 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า การบริหารจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ภารกิจของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจ แนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.75$, 4.85 , 4.82 และ $S = 0.31$, 0.16 , 0.26) ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดระดับค่าเฉลี่ยมีค่าสูงกว่า 3.50 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึง ด้านแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน มีความเหมาะสมที่อยู่ในรูปแบบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีการดำเนินงานของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจและแนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจ เป็นสองอันดับแรก

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่า t และ p ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ข้อความถาม	จำนวนตัวอย่าง 15 คน		t	p	ความหมาย
	\bar{x}	S			
ความเหมาะสมของรูปแบบ	4.83	0.28	30.42	.000*	มากที่สุด
● การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	4.81	0.14	36.05	.000*	มากที่สุด
● การมีส่วนร่วม	4.86	0.18	28.61	.000*	มากที่สุด
● แนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน	4.81	0.18	28.53	.000*	มากที่สุด

* ระดับนัยสำคัญ .05

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้ตอบเห็นว่าความเหมาะสมของรูปแบบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$, $S = 0.28$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดระดับค่าเฉลี่ยมีค่าสูงกว่า 3.50 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาหัวข้อด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.81$, $S = 0.14$) ด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.86$, $S = 0.18$) และด้านแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.81$, $S = 0.18$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดระดับค่าเฉลี่ยมีค่าสูงกว่า 3.50 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึง รูปแบบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีความเหมาะสม

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม และด้านการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ การมีส่วนร่วม และแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทาง

1.1 ด้านการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การฝึกฝนพัฒนาตนเองให้เกิดการเรียนรู้ คือ การเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เสริมทักษะ และนำความรู้ที่มีไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิต 2) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม คือ ควรทำงานเป็นทีม แลกเปลี่ยนความรู้ การรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น 3) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน คือ ส่งเสริมให้มีวิสัยทัศน์ของตนเอง และร่วมกันปฏิบัติเพื่อเป้าหมายในอนาคตของวิสาหกิจชุมชน 4) การคิดเชิงระบบ คือ การฝึกคิดวางแผนอย่างเป็นระบบและการแก้ปัญหาได้จริง 5) เทคโนโลยี คือ การส่งเสริมนำความรู้ใหม่และเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อใช้ในการทำงาน การเข้าถึงเทคโนโลยีและใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) เป้าหมายในการดำเนินงานมีความชัดเจน สนับสนุนให้สมาชิกแสดงความคิดเห็น เสนอแนวคิดใหม่ ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความคิดสร้างสรรค์เพื่อต่อยอดพัฒนาสินค้าผลิตภัณฑ์ สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 2) การมีส่วนได้ส่วนเสียผลประโยชน์มีการแบ่งปันที่มีความถูกต้องยุติธรรม โปร่งใสในเรื่องงบประมาณ การใช้จ่าย และชัดเจนในการบริหารงาน 3) ความสัมพันธ์ของกลุ่มสมาชิก มีความสัมพันธ์อันดี การไว้วางใจของคนในกลุ่ม มีการให้กำลังใจเมื่อทำงานผิดพลาด 4) ผู้นำวิสาหกิจชุมชน ควรเป็นแบบอย่างที่ดี ผลักดันให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ รักและสามัคคีกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีการบริหารงานแบบกระจายอำนาจและให้อำนาจในการตัดสินใจ 5) การสนับสนุนของหน่วยงาน ให้ความรู้แก่วิสาหกิจชุมชน ควรต้องมีการสนับสนุนให้พัฒนางานหรือผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม หรือต่อยอดทำสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและชุมชน หน่วยงานต้องมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นงานใหม่ร่วมกันชุมชน ให้การสนับสนุนของรางวัลเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่สมาชิก

1.3 ด้านแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ 1) มีระบบการบริหาร ขอบเขตการปฏิบัติงาน มีระเบียบในการทำงานให้สมาชิกทราบอย่างชัดเจน ต้องมีหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายสนับสนุนทรัพยากรที่เอื้อต่อการทำงานอย่างเพียงพอและเหมาะสม มี กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ในหน่วยงานเพื่อช่วยให้การทำงานมีความคล่องตัว 2) ภารกิจของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน คือ การจัดสรรงบประมาณประจำปีที่เหมาะสมกับการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนตลอดทั้งปี การมีเครือข่ายให้ความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน การส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนมีเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างบุคลากรหรือเครือข่ายขององค์กร ต้องหาผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่กลุ่มสมาชิก 3) แนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจ คือ การจัดหาหน่วยงานที่ต้องดูแลเรื่องการพัฒนาสินค้า จัดกิจกรรมที่เสริมความภาคภูมิใจของวิสาหกิจชุมชน ส่งเสริมให้คิดแก้ปัญหาในมุมมองที่หลากหลายที่เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ เสริมทักษะให้บุคลากรได้คิดและวิเคราะห์งานโดยอาศัยข้อมูลและทักษะความชำนาญที่มีอยู่ของตนเอง

2. ผลการศึกษาปัจจัยความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า มีทั้งหมด 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม และปัจจัยแนวทางการสนับสนุนการทำงานวิสาหกิจชุมชน หลังจากการวิเคราะห์ปัจจัยและนำผลที่ได้มาสัมภาษณ์กลุ่มเฉพาะผู้นำวิสาหกิจชุมชน หรือหัวหน้างานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน ให้ความเห็นว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่เป็นปัจจัยหลักส่งเสริมให้เกิดการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน แต่การมีส่วนร่วมเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นส่วนสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนดำเนินได้อย่างต่อเนื่องอาจจะแยกเป็นคนละปัจจัยเพื่อให้ความชัดเจนมากขึ้น

3. ผลการสร้างรูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ภายหลังจากการวิเคราะห์ปัจจัย การสัมภาษณ์เฉพาะกลุ่ม และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การศึกษาสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัด

สมุทรปราการ พบว่า รูปแบบประกอบด้วย ปัจจัยการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ปัจจัยการมีส่วนร่วม และปัจจัยแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน โดยมีความเหมาะสมของรูปแบบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งรูปแบบที่สร้างขึ้นประกอบด้วย ปัจจัยการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สมาชิกในกลุ่มมีการคิดเชิงระบบและเรียนรู้ทำงานร่วมกันเป็นทีม ปัจจัยการมีส่วนร่วมโดยสมาชิกในกลุ่มต้องรับรู้ผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียของการเข้าร่วมในกลุ่ม และทราบวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของกลุ่มอย่างชัดเจน นอกจากนี้ ปัจจัยแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน โดยที่ภารกิจของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจต้องมีการบริหารและประสานงานอย่างต่อเนื่อง และแนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจที่ต้องส่งเสริมพัฒนาสร้างความก้าวหน้าให้กับกลุ่ม

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาสภาพความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และรูปแบบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อพิจารณาด้านปัจจัยการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ พบว่า สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดแล้วพบว่าสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาวิสาหกิจของตนเอง โดยมีการเฝ้าหาความรู้ทั้งของตนเอง ผู้นำกลุ่มแนะนำ หรือมีหน่วยงานสนับสนุนการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง เช่น กศน. อบต. สถาบันในเขตพื้นที่ เป็นต้น สอดคล้องกับ Peter Senge (Senge, 1990, pp. 5-11) ที่กล่าวว่า บุคลากรต้องฝึกฝนพัฒนาความรู้ สร้างเสริมสมรรถนะของบุคคล ถือเป็นส่วนหนึ่งของวินัย 5 ประการในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Michael Marquardt (Marquardt, 1996, p. 55) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการขององค์กรที่มีนโยบายการใช้ความรู้ของตนเอง การพัฒนาความรู้ให้เกิดความรู้และชำนาญ จะช่วยสร้างกลยุทธ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thongrassamee (2014, p. 98) ที่ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก พบว่า การกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และใฝ่รู้ เห็นคุณค่าของส่วนรวมและร่วมทำงานเป็นทีม และการทำงานร่วมกัน พัฒนาให้องค์กรเกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaiyasri (2009) ที่ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านผาซ้อง ตำบลห้วยส้ม อำเภอกู่กระดิง จังหวัดเลย พบว่า ด้านการจัดการ มีโครงสร้างกลุ่มที่ชัดเจน มีการเลือกตั้งคณะกรรมการ มีกฎระเบียบที่ร่วมกันสร้างขึ้นจากการสื่อสารและเรียนรู้ โดยการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน มีการวางแผน การควบคุมการผลิต มีเครือข่าย สนับสนุนด้านวัตถุดิบ ตลาด และการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ มีความสามัคคีและเสียสละของสมาชิก ด้านการประสานงานจัดประชุมทุกเดือน เพื่อร่วมกันพัฒนาและแก้ปัญหาในการดำเนินงานกลุ่มร่วมกัน และสอดคล้องกับ Visavateeranon and Wibulma (2016, p. 189) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ชุมชนเข้มแข็งสร้างกรุงเทพฯ ยั่งยืน: ตัวชี้วัดและบทเรียนความสำเร็จของชุมชน พบว่า การจัดทำวิสัยทัศน์และกำหนดทิศทางเป้าหมายจะช่วยให้การพัฒนาชุมชนมีความเป็นระบบ ชุมชนมีการเรียนรู้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในวิสาหกิจชุมชนของตนเอง สร้างกิจกรรมที่ใช้ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง และ Visavateeranon (2017, pp. 252-253) เรื่อง บทเรียนการพัฒนาหมู่บ้านในโครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขา จังหวัดสระแก้ว-ปราจีนบุรี ตามพระราชดำริ พบว่า ประเด็นการเรียนรู้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาอาชีพของคนในพื้นที่ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในชุมชน การถ่ายทอดความรู้ให้กับคนรุ่นใหม่ ทำกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้ สร้างความสามัคคี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Soodkeeree (2015, pp. 13-14) ที่ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาองค์กรชุมชนแบบยั่งยืน พบว่า การพัฒนาองค์กรให้ยั่งยืนต้องมีการรวมกลุ่มทำงาน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา มีการแลกเปลี่ยนความเห็นซึ่งกันและกัน ร่วมกันทำประโยชน์ให้ส่วนรวม

ด้านปัจจัยการมีส่วนร่วม พบว่า สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะวิสาหกิจชุมชนมีแนวความคิดเกิดจากการรวมตัวของสมาชิกในชุมชน ที่ต้องการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว มีการรวมกลุ่มและขยายจำนวนสมาชิกเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการรวมกลุ่ม

สมาชิก มีเป้าหมายที่แน่นอนและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน สมาชิกส่วนใหญ่มักเป็นแม่บ้านที่ไม่ได้ทำงานประจำอยู่บ้าน เลี้ยงลูกเลี้ยงหลาน การรวมกลุ่มทำกิจกรรมจะช่วยสร้างเสริมรายได้นำมาใช้จ่ายในครอบครัว มีผู้นำที่เข้าใจสมาชิกในกลุ่ม และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิก ทำให้เกิดความรักและนับถือ จึงสามารถร่วมทำงานด้วยกันได้อย่างเต็มใจ นอกจากนี้ การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐที่ใช้งบประมาณ และเป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินงานของกลุ่ม ทำให้เห็นว่า มีหน่วยงานที่ให้ความสนใจไม่ได้ทิ้งให้สมาชิกชุมชนเดินไปโดยลำพัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nuchanart (2015, pp. 103-104) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกผักพื้นบ้านปลอดภัยจากสารพิษ ตำบลสิงหนาท อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า วิสาหกิจเน้นการพึ่งพาตนเอง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการรวมกลุ่มมีรายได้พื้นฐานเฉลี่ยเพิ่มขึ้นและเพียงพอต่อการดำรงชีวิต มีการออมทรัพย์ที่เป็นสวัสดิการรูปแบบใหม่จากเดิมของวิสาหกิจชุมชน มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Visavateeranon and Wibulma (2016, p. 192) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ชุมชนเข้มแข็งสร้างกรุงเทพฯ ยั่งยืน: ตัวชี้วัดและบทเรียนความสำเร็จของชุมชน พบว่า การสร้างกิจกรรมที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีภาคีร่วมพัฒนา ถือเป็น การแสดงออกของสมาชิกในชุมชนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ มีการร่วมกันรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ นำมาปรึกษาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทำให้มีแผนชุมชนอย่างเป็นระบบ มีศูนย์การเรียนรู้เพื่อร่วมทำผลิตภัณฑ์ต่างๆ สำหรับใช้เองเป็นการลดรายจ่าย และที่เหลือจากอุปโภคนำมาจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้สามารถพึ่งพาตนเองและมีรายได้ช่วยเหลือครอบครัว และผลการวิจัยของ Soodkeeree (2015, pp. 13-15) ที่ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาองค์กรชุมชนแบบยั่งยืน พบว่า ผู้นำที่มีสภาวะการเป็นผู้นำจะมีส่วนช่วยนำวิสาหกิจชุมชนให้เกิดการพัฒนาในเรื่องเศรษฐกิจของชุมชน มีแนวทางหรืออุดมการณ์เดียวกันกับสมาชิก ยอมรับความเห็นของสมาชิก ให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วม และได้รับประโยชน์ร่วมกัน มีความเคารพผู้ที่อาวุโสกว่า จึงทำให้เกิดความรักใคร่กลมเกลียว มีไมตรีเอื้ออาทรต่อกัน และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sawangsri and Puakfak (2015, pp. 161-162) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า สตรีที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเกิดความสมัครใจที่จะเข้าร่วมโดยมีพื้นฐานทางความคิดด้านโครงสร้างทางสังคม ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติ ที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ด้านปัจจัยแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน พบว่า สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนต้องมีโครงสร้าง กฎ ระเบียบ ระเบียบงานที่ชัดเจนและสมาชิกได้รับทราบทั่วกัน มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนหรือหน่วยงานที่จัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมและมีความต่อเนื่อง สร้างเครือข่ายร่วมกันเพื่อการทำงานของวิสาหกิจชุมชน และมีแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนผลงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เช่น การพัฒนาต่อยอดสินค้า จัดกิจกรรมนำเสนอผลงาน ช่วยประชาสัมพันธ์ผลงานหรือกิจกรรมของท้องถิ่น สอดคล้องกับ Visavateeranon (2016, pp. 49-57) เรื่อง การพัฒนาหมู่บ้านอย่างยั่งยืน พบว่า การทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนามีการพัฒนาทางด้านจิตใจ อาชีพ และระบบเพื่อการทำกินและอยู่อาศัย สร้างกิจกรรมให้มีความหลากหลายทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาสาธารณสุขไปพร้อมกันพื้นฐานเศรษฐกิจครัวเรือน โดยใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือชุมชน โครงการการออม ฯลฯ อาศัยการมีส่วนร่วม ความเข้าใจ และความสามัคคีของชาวบ้าน การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของราชการ มีผู้นำที่ได้รับการยอมรับ มีความเข้มแข็งและเสียสละเพื่อส่วนรวม การมีคณะกรรมการหมู่บ้าน การมีทีมงานที่ปรึกษา คณะกรรมการประสานงานโครงการต่างๆ จากหน่วยงานราชการ และนักวิชาการสถาบันต่างๆ ซึ่งถือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานราชการที่มาให้ความรู้และงบประมาณเพื่อการพัฒนาหมู่บ้าน การพัฒนาส่งเสริมให้ชาวบ้านสมาชิกในกลุ่มมีผลดำเนินงาน มีการพัฒนาตนเองหรือผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ได้มาตรฐาน รวมกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเรียนรู้กระบวนการพัฒนาเพื่อทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaayasri (2009) ที่ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน แม่บ้านเกษตรกรบ้านผาผึ้ง ตำบลห้วยส้ม อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่า มีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุนงบประมาณ มีการกำหนดหน้าที่และระเบียบกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน สมาชิกในกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น คนในครอบครัวและชุมชนมีความ

สามัคคีกันดีขึ้น ความเป็นองค์กรประชาชน กลุ่มได้รับการยอมรับจากชุมชนและมีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชน ด้านการบริหารเงินทุนของกลุ่ม มีการระดมหุ้นทำให้เกิดการออม เป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับกลุ่ม โดยการใช้ทุนของวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับแนวทางพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน 2548 ได้จำแนกประเด็นของการบริหารจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจ แนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจ ที่มีส่วนในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise) เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพันมีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัวชุมชนและระหว่างชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) สมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นแม่บ้านไม่มีอาชีพ รายได้มาจากหัวหน้าครอบครัวหรือลูกหลาน หากมีการรวมตัวเป็นกลุ่มจะทำงานเพื่อชุมชน ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และอาจสร้างรายได้เพิ่มขึ้นให้กับครอบครัว ลักษณะของผู้นำของวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ ได้รับการยอมรับและความไว้วางใจ ประกอบอาชีพส่วนตัว ไม่มีปัญหาด้านการเงินจึงมีเวลาในการดำเนินงานของกลุ่ม 2) มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน มาให้ความรู้ นำมาใช้พัฒนาวิสาหกิจชุมชน ช่วยหาแหล่งเงินทุน และจัดสรรงบประมาณ ที่สามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนให้เกิดการพัฒนาก้าวหน้า 3) การทำงานร่วมกันของสมาชิก ทำให้เกิดความไว้วางใจ ความจริงใจ ความเอื้ออาทร และความสามัคคี เป็นจุดเริ่มให้ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืน 4) ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นต้นแบบนำไปสู่การปฏิบัติในวิสาหกิจชุมชนพื้นที่อื่น ๆ สร้างเสริมให้มีคุณลักษณะสอดคล้องกับปัจจัยด้านองค์การแห่งการเรียนรู้ เน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม และแนวทางพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน สนับสนุนจัดการอบรมให้ความรู้ พัฒนาฝีมือสร้างอาชีพ จัดทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องโดยใช้งบประมาณอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป ควรศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในช่วงเวลาที่ต่างกัน การศึกษาผลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนภายใต้งบประมาณ หรือการจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชน การศึกษาในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อำเภอหรือจังหวัดอื่น เพราะอาจจะมีปัจจัยแฝงที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่และบริบทที่ต่างกัน การศึกษาความสัมพันธ์ของการรวมกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกับการคงอยู่ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อหาต้นแบบของการดำเนินวิสาหกิจชุมชนของประเทศ

References

- Aaker, D. A., Kumar, V., Leone, R. P., & Day, G. S. (2006). *Marketing Research* (9th ed.). U.S.A.: John Wiley & Sons.
- Chaiyasri, C. (2009). *Development Tactics of Community Enterprise of Agricultural Group of Phakong Village Huaysom Sub-District Phukradueng District Loei Province*. (Master's thesis). Loei Rajabhat University, Loei.
- Marquardt, M. (1996). *Building the Learning Organization*. New York: McGraw-Hill.
- Nuchanart, P. (2015). *An Analysis of the Success of Community Enterprise: a Case Study of Chemical-Free Local Vegetable Growers in Singhanat Subdistrict, Lat Bua Laung District, Phra Nakhon Si Ayutthaya*. (Master's thesis). Ramkhamhaeng University, Bangkok.
- Sawangsrri, B., & Puakfak, S. (2015). The Affecting Factors of Woman's Participation in Community Development Case Study Samchuk, Suphanburi. *RMUTSB Academic Journal*, 3(2), 155-167.

Secretariat Office of Community Enterprise Promotion Board (SCEB). (2017). *Community Enterprise*. Retrieved from <http://www.sceb.doae.go.th/Ssceb1.htm>

Senge, M. P. (1990). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. London: Century Press.

Soodkeeree, J. (2015). Sustainable Community Development Model. *Journal of Southern Technology*, 8(2), 9-16.

Thongrassamee, R. (2014). A Management Model for Becoming a Learning Organization of Southeast Bangkok Collge. *Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)*, Naresuan University, 7(1), 89-106.

Visavateeranon, A. (2016). *The Development of Sustainable Villages*. Bangkok: Santipress.

Visavateeranon, A. (2017). *The Lesson-Learnt from Development of Village in the Mountainous Plain Development Project of Sakaeo-Prachin Buri under Royal Initiative*. Retrieved from <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/swurd/article/download/9693/8292>

Visavateeranon, A., & Wibulma, S. (2016). Strong Communities for Creating Communitis Sustainability in Bangkok Metropolitan: Success Indicators and Lessons in Community. *Srinakharinwirot Research and Development (Journal of Humanities and Social Sciences)*, 8(15), 182-189.

Yamane, T. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis* (2nd ed.). New York: Harper.